

HENRYK SKÓRNICKI INŻ. IRENEUSZ GRADKA

CENTRUM DORADZTWA ROLNICZEGO W BRWINOWIE ODDZIAŁ W RADOMIU

**TECHNOLOGICZNO-EKONOMICZNE ASPEKTY WDRAŻANIA PRODUKCJI
EKOLOGICZNEJ W WYBRANYCH GOSPODARSTWACH ROLNYCH**

1. Wstęp

Niniejszy artykuł stanowi kontynuację rozważań nad problematyką gospodarowania metodami ekologicznymi zapoczątkowanej przez autorów w artykule opublikowanym w ZDR 1'09⁽⁵⁶⁾.

W poprzednim artykule skupiliśmy się nad przedstawieniem ogólnych informacji oraz uwarunkowań technologicznych istniejących w analizowanych gospodarstwach ekologicznych. W tym artykule dodatkowo odnosimy się także do wybranych aspektów ekonomicznych osiąganych przez te gospodarstwa i marketingu produktów ekologicznych. Obydwa artykuły są oparte na publikacji *”Technologiczno-ekonomiczne aspekty wdrażania produkcji ekologicznej w wybranych gospodarstwach rolnych. Raport za rok 2007”*, wydanej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu w roku 2008.

2. Ekonomia gospodarstwa ekologicznego

2.1. Dopłaty, przychody spoza gospodarstwa, inwestycje, dotacje do inwestycji i koszty pośrednie

Dopłaty

Dopłaty w roku 2007 uzyskało 117 gospodarstw (100%). Średnio była to kwota 40 501 zł na gospodarstwo. W przeliczeniu na 1 gospodarstwo w latach analizy widać wyraźną tendencję zwykłą dopłat wyrażoną w wartościach bezwzględnych. W stosunku do roku 2005 był to wzrost o 54%. Wpływ na to miało coroczne waloryzowanie i zwiększanie dopłat bezpośrednich oraz zwiększone korzystanie z płatności w ramach pakietów PROW 2004-2006. Zwraca uwagę fakt, że 21 gospodarstw czyli 18% uzyskiwało płatności w ramach wspierania gospodarstw niskotowarowych. 61 gospodarstw czyli prawie 50% pobierało płatności ONW.

Przychody spoza gospodarstwa

W 2007 roku 41 gospodarstw uzyskało przychody spoza gospodarstwa i stanowiło to średnio 20 938 zł na 1 analizowane gospodarstwo. W przeliczeniu na 1 gospodarstwo zanotowano niewielki spadek wartości przychodów w stosunku do roku poprzedniego - 2006.

Inwestycje i dotacje do inwestycji

W 2007 roku 52 gospodarstwa (44%) prowadziły inwestycje w środki trwałe, średnio 104 616 zł na gospodarstwo. W roku 2007 dopłaty do inwestycji uzyskało 8 gospodarstw (7%) – średnio 61 267 zł na gospodarstwo. W przeliczeniu na jedno gospodarstwo wystąpił duży wzrost dotacji, w roku 2007 w stosunku do roku 2005 o 184%.

Koszty pośrednie w analizowanych gospodarstwach ekologicznych

Koszty pośrednie w gospodarstwach, ze względu na stosowaną metodykę obliczania nadwyżek bezpośrednich były dość wysokie, gdyż zostały tu uwzględnione typowe usługi, które nie były kosztami bezpośrednimi w poszczególnych działalnościach np. usługi kombajnowania, prasowania, opryskiwania, najem dorywcy do prac niespecjalistycznych itp.

Największym składnikiem kosztów pośrednich we wszystkich latach analizy były wydatki na paliwo i smary, które to stanowiły 28% (2005 r.), 26% (2006 r.) i 26% (2007 r.), całości poniesionych kosztów pośrednich, co średnio na gospodarstwo wyniosło 7 100 zł, 7 691 zł i 8 389 zł. Wartość

poniesionych kosztów pośrednich na 1 gospodarstwo w analizowanych okresach przedstawia się następująco: 25 192 zł w roku 2005, 29 199 zł w roku 2006 i 31 708 zł w roku 2007.

Największy wzrost wydatków zanotowano w pozycjach: usługi, części zamienne i remonty, oraz inne opłaty, który to wzrost sięgał kilkudziesięciu procent w stosunku do roku wyjściowego 2005. Natomiast koszty pośrednie obciążały 1 ha UR kwotą 1 277 zł.

2.2. Wyposażenie gospodarstwa rolnego w środki trwałe

Budynki i budowle

W 2007 roku budynki i budowle posiadało 111 rolników (na 117 analizowanych gospodarstw) – wartość tych środków ogółem wyniosła 22 088 669 zł, co na 1 gospodarstwo dało wartość 198 997 zł. Analiza nie uwzględnia amortyzacji (także dotyczy to kolejnej pozycji majątku trwałego: sprzętu rolniczego) jest to wartość bieżąca rynkowa na dany dzień (30.06.2007). Analiza wykazuje stały wzrost wartości ze względu na zastosowaną cenę rynkową oraz prowadzone remonty i inwestycje.

Sprzęt rolniczy

Tabela 1

Wykaz ważniejszych maszyn i urządzeń w latach 2005 – 2007

Lp.	Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2006	2007
		Liczba analizowanych gospodarstw posiadających sprzęt rolniczy (własny)			Różnica/rok bazowy 2005 = 100%	
		99	112	113		
		Liczba sprzętu rolniczego w sztukach				
1	Ciągniki rolnicze	149	171	172	114,8	115,4
2	Kombajny zbożowe	21	19	24	90,5	114,3
3	Kombajny ziemniaczane	16	18	14	112,5	87,5
4	Prasy wys. stopnia zgniotu	26	24	37	92,3	142,3

Źródło: Obliczenia własne

Spośród ważniejszych maszyn i urządzeń w gospodarstwach największą liczbę stanowiły ciągniki, średnio 1,5 ciągnika na gospodarstwo w analizowanych latach. (Tabela 1). Poziom wyposażenia w pozostałe maszyny i urządzenia w tych gospodarstwach również był na dość dobrym poziomie. Porównując rok 2007 do 2006 w analizowanej porównywalnej liczbowo zbiorowości nastąpił znaczny wzrost liczby posiadanych pras (wszystkich typów) i niewielki wzrost liczby kombajnów zbożowych.

Tabela 2. Pozostała infrastruktura techniczna w latach 2005 – 2007